

VANACLOIG

a l'Aude, del cèlt. DARNA CON(U)ICTA (>< ll. COLLECTA 'bocins aplegats'). I l'empord. *Darnius* > Celt. *DARNICIS de sentit semblant.

En conclusió tenim dues etimologies defensables (A), (B) i no sense suport filològic l'una i l'altra, però subjecta la primera a tantes condicions rebuscades i a objeccions tan importants, que no vacil·lo a adoptar la segona.

- *Vana*, -ni, V. *Vallivana*

VANACLOIG

Clotxa, «clot, clotadeta» està arrelada densament en dues grans zones, la valenciana i la pirinenca. En aquesta (*klōčā*) són molt conspícues i conegudes, des d'antic, les *Clotxes del Puigmal*, cap a 2800 alt., un dels paratges més alts del país, clotadetes al peu mateix del gran pic, terme de Queralt, veg. les guies Osona, Torras (IX, 176 i passim; en el Cardener, VIII, 282a, defineix «clotadeta pregona»).

Aquest mot català s'estén fins als parlars xurros; jo mateix vaig sentir *la Klōčā* a Azuébar (S. d'Espadà, 1961), i a gent de Chella en la Canal de Navarrés (barranquet a la ratlla de Sumacàrcer, 1962); el vocab. de Llatas el registra com a «charco» al Villar del Arzobispo; Gulsoy sentia *la kolōčā* en els montes de Ayódar (1961). El més eloqüent de tot, i de transcendent importància, pel seu caràcter mossàrab, ací innegable, és el nom propi de *Valacloche*, municipi de la prov. de Terol, immediat al NE. de la ratlla del Racó d'Ademús, que compareix també, en duplicat, com a cognom val.-arag. *Vanaclloche* (alguns -*cha*), i com a NL *Vanaclloig*, llogaret agregat a Chulilla (vora el Villar), ja en domini lingüístic xurro però amb grafia catalana (mapa del partit judicial, en la G.G.R.V., p. 926b): és evidentment un compost, sens dubte heretat de temps pre-jaumins, i probablement amb primer membre romànic i no pas àrab, si bé no descartem que fos transmès per gent arabitxada, i fins podria ser que la -e es degués a això, car *Ibn 'fill'* no es congeminaria amb *clotxa* ni amb cap derivat d'aquest. *Vala-* deu ser alteració de *Vana-* o viceversa, això més versemblant, podent ser aquest una simple dissimilació. Potser VALLE KLOTTIAE 'vall de la clotxa' o alguna altra combinació a base de VALLEM o de VALLUM (pl. VALLA) 'fossat, clos'. O bé PINNA KLOTIAE 'penya del cocó o clotxa', amb arabitxació de la P-. *Klōčā* pronunciació morisca > -oč(e).

VANDELLÒS

Poble de l'extrem Sudoest del Camp de Tarragona, prop del trifini amb el Priorat i la Ribera d'Ebre, uns

40 k. al Nordest de Tortosa, a mig camí de Reus i Tarragona.

PRON. *bandelçs* a Riba-roja, *bāndelçs* a Cambrils i a Vinebre, amb gentilici *bāndelçuzēns* (Cambrils, Vinebre), (Casac, 1930). *Vandelçs* a l'enq. que hi vaig fer, el 1935 (XV, 13); id. altres persones de l'Ametlla i de Vandellòs: 1934 (exc. 213, Ll i 58).

MENC. ANT. 1119: *Valldelor* (Font Rius, D.c.p. § 397, cf. vol. II, 687.4); 1204: *U(a)ldelors* (en l'ed. del Capbreu d'Entença, p. 21); c. 1230: *Vayl de Lors*, en el dit Capbreu (F 8r.6r, bos, 19 t, 19v. v); *Vayldelòs* (F 8r^e, p. 233); 1232: «quadra de *Vall de Lors*» (fac. lām. x de l'lt. de Jaume I, p.p. Miret, p. 544); c. 1350: lloc apelat *Vall de Lor* (Bru, o.c., p. 181); 1496: nòmina de *Valldelòs* segons el fogatge (Bru, o.c. 199). En Bru de Tivissa diu que es troba *Vallis Laurorum* en un doc. de 1342, i *Val de Lor* en un doc. de Bna. de 1460. Mn. M. Vinyes rector de Capçanes escriu que troba en docs. de la seva parròquia 1715 *Valldelors*, 1718 i 1767 *Valdellòs*.

ETIM. *Vall de llors* 'vall de llorers', que assimilat primer en *Valldellō(r)s* passà després a *Vandellòs*, per dissim.; ja ve a dir això Morera, G.G.C., Tarr. 444, seguit per AlcM. Una dissimilació semblant pot explicar el nom de la pda. de Móra d'Ebre *Les Bandelçades* (XIII, 10.39), que és versemblant que vingui de *Valls Dallades*.

La Vanera, V. *Llavanera* Vano, *Canyada*, V. *Vallirana*

LAVANSA, generalment escrit LA VANSA

I. Vall de l'Urgellet, uns 18 k. dret al Sud de la *Seu d'Urgell*, que ocupa la part alta de la conca del gros afl. de l'Esq. del Segre, que hi desemboca entre Tost i Organyà; no és nom de cap poblat particular entre els molts llogarets que s'hi troben: *Ossera*, *Sisquer*, *Sorribes*, *Montargull*, i veinats: *Padrinàs*, *Colldarnat*, *Banyeres* i algun altre. En donen notícies Rocafort, G.G.C., Lda; i J. Roca i Cusí, art. sobre Tuixén, en *Misc. Folk.* Arabia, p. 136.

PRON.: *la bānsa* a Padrinàs (Casac. 1920), amb gentilici *bānsins*; *lā bānsā*, oit a les masades del capdamunt, 1933 (exc. 186).

MENC. ANT. 839: Acta C. SdUrg.: *Labancia*, id. en el Capbreu i a la còpia S. XII (ed. Pujol, n° 65°); 849: «suas ecclesias in *valle Lavanciense* (Cart. de Trespunts, Baraut I, § 3.8); 968: *Lauança* (Balari, Orig. 141); 1012: Guillelmo de *Lauança* (Cart. Tavèrnoles, 51.27); 1054: *Lauancia* (MiretS., *Castellbò*); 1073: «commutamus alodium q. habemus infra te. de *Lavancis* sive infra te. de *ipsa Lena* --- [afronta com mostren referir-s'hi:] in *Kadī*, Mer. in ipso Porto de C<omite>; Occ. in ipso *collo de Ares*, et pervadit ad